

Ulrika Book
Verksamhetsutvecklare
ulrika.book@trelleborg.se

Socialnämnden

Remiss motion, Implementera måltidsvän i Trelleborgs Kommun!

Ola Olsson (Centerpartiet) har i en remiss motion förslagit att fullmäktige beslutar införa konceptet måltidsvän i Trelleborgs kommun.

Motionens förslag är att måltidsvän och senior träffas en gång i veckan för en gemensam måltid på någon restaurang på ett seniorboende eller i den enskildes hem. Ingen extra kostnad uppstår för senioren eftersom måltidsvännens portion betalas av kommunen. Det framhålls att genom att få sällskap till en måltid ökar matlusten, livskvaliteten förbättras och hjälp med lättare bestyr och att detta är några av de positiva effekter som kan uppnås genom möjligheten att få äta i sällskap och gemenskap. Konceptet kan också verka som en del i att bryta den ensamhet som många äldre upplever.

Motionen tar inte upp frågan om hur utgiften för måltidsvännens måltid ska finansieras

Beredning

Måltidsvän infördes i Danmark 2013 och med inspiration därifrån har konceptet införts i en del andra svenska kommuner.

Kävlinge kommun startade måltidsvän som ett projekt 2016. Projektet utföll positivt och har permanentats, under 2019 hade 19 personer måltidsvän. Kävlinges koncept innebär att senior och måltidsvän träffas en gång i veckan för att äta tillsammans antingen i någon av kommunens seniorrestauranger eller i den enskildes bostad, det senare alternativet är dock ovanligt. En av framgångsfaktorena har varit att de i Kävlinge lägger vikt vid att matcha volontär och senior med varandra. I Kävlinge gör man tydligt för den enskilde att måltidsvän inte är en del av hemvården och alltså inte utför några hemvårdsinsatser. I Kävlinge rapporterade man svårighet med om någon med demenssjukdom önskade måltidsvän eftersom volontärer i allmänhet inte har kompetens i bemötande av dementa.

Måltidsvän som koncept syftar tydligt till att öka matglädjen och därmed minska risken för undernäring men konceptet kan också hjälpa till att bryta upplevelser av ensamhet och isolering. För att presentera alternativ som senioren senare skulle kunna utnyttja på egen hand kan införande av konceptet i Trelleborgs kommun med fördel konstrueras så att mötet och måltiden sker på träffpunkterna AKKA eller Gröningen under projektets varaktighet. Genom att äta på någon av träffpunkterna får den enskilde en möjlighet att själv informera sig om vilka aktiviteter som finns att tillgå och också få en naturlig möjlighet att träffa andra seniorer som redan deltar i olika aktiviteter. Efter att till en början ha fått hjälp av

måltidsvännen att etablera kontakten kan sedan senioren besöka träffpunkten även utan måltidsvän.

Trelleborgs kommun har inga äldreboende med öppna restauranger något som man i andra kommuner använder som alternativ till mötesplats för en gemensam måltid. Kommuner som använder sig av konceptet har matdistribution vilket innebär att måltidsvännens matportion går att beställa till det enskilda hemmet om måltiden ska intas där. Eftersom Trelleborgs Kommun inte har någon matdistribution är detta inte någon möjlighet om konceptet införs. Det innebär att om alternativet att inta måltiden i det egna hemmet ska erbjudas måste lösningar för detta skapas.

Träffpunkt Gröningen har en restaurang som erbjuder servering medan träffpunkt AKKA i dagsläget står utan restaurang. Bedömningen är att om måltiden föregår på vilken restaurang som helst i kommunen kommer hanteringen av den ersättning som ska utgå till den som är måltidsvän bli för omfattande. Även hanteringen på den servering som idag finns på träffpunkten på Gröningen och en eventuellt ny servering på AKKA måste utredas innan ett projekt kan starta.

För bästa möjliga utfall finns behov av att ta fram olika typer av rutiner exempelvis behövs kriterier ställas upp för vilka som ska erbjudas måltidsvän så att det blir den tilltänkta målgruppen som får erbjudandet. Kommuner gör något olika men flertalet väljer att inkludera personer över 65 och som sedan tidigare har någon form av beviljade insatser från kommunen. Uppdraget läggs med fördel hos kommunens volontärverksamhet.

För att finna sätt att föra ut informationen om projekt med måltidsvän och för att hitta intressenter går det att hitta förlagor i hur andra kommuner har gått till väga. Andra kommuner har exempelvis låtit biståndshandläggare informera vid sina besök och också informerat via annonser på kommunens hemsida. Information skulle även kunna föras ut med hjälp av personal inom hemvården. Det behöver finnas en klar hantering av hur senioren anmäler sitt intresse av att delta och var och på vilket sätt intresseanmälningar lämnas. Former för matchning av volontär och senior behöver utformas och en plan för hur kontakten mellan volontär och senior etableras måste skapas.

Introduktion av nya koncept görs med fördel i projektform med delmål och uppföljningar under projekttiden. Detta för att kunna anpassa och utforma konceptet efter kommunens förutsättningar. En rimlig tidsperiod för detta projekt bedöms till ett år. Uppföljningen efter projekttiden behöver innefatta såväl seniorers som volontärers perspektiv. Beslut om konceptet ska införas permanent bör fattas först efter utvärderingsresultatet har analyserats.

I motionen förslås att kommunen betalar måltidsvännens portion och så görs också i de kommuner som använder sig av konceptet. Kostnaden för kommunen är svår att överblicka då det inte går att säga hur många personer som skulle vilja använda sig av möjligheten att få en måltidsvän. Utgifter som uppkommer genom ett införande av konceptet med måltidsvän finns inte budgeterat.

I dag utgår inte några former av ersättningar till de volontärer som verkar i Trelleborgs kommun. I kontakt med skatteverket i mars 2020 informerar handläggare att med gällande regelverk undantas inte måltidsvännens fria måltid från förmånsbeskattning. Allt som inte räknas som ringa värde blir föremål för denna form av beskattning. En ersättning med en hel måltid som i detta koncept räknas inte som ringa värde. Detta faktum har fått kommuner som Lund och Göteborg att avstå från att starta konceptet måltidsvän.

Fram till en regeländring 2013 rådde samma förhållande i Danmark. Ett femtontal danska kommuner valde att avvakta med införandet av konceptet "spiseven" tills efter

regeländringen som innebar att ersättning med fria måltider för måltidsvännen inte längre berördes av regler om förmånsbeskattning.

Konceptet med måltidsvän bedöms som positivt för seniorer med hemvård i Trelleborgs kommun. Rutiner behöver utformas och kostnader som följer med ett projekt måste klargöras men bedömningen är att det inom socialförvaltningen finns förutsättningar för att kunna bedriva ett projekt med måltidsvän. Men utifrån det faktum att den volontär som deltar i konceptet kan bli föremål för förmånsbeskattning gör förvaltningen bedömningen att konceptet inte bör införas tills dess att skatteverkets regelverk har förändrats.

Barnchecklista

Motionen berör inte barn

Förslag till beslut

Socialnämnden presidium föreslår besluta att förslå Socialnämnden besluta

att inte införa projektet tills dess att skatteverkets regler har ändrats.

att omedelbart justera beslutet

Skickas till

Kommunstyrelsen